

Högskolan i Kalmar

Kort om högskolan

Högskolan i Kalmar grundades i samband med högskolereformen 1977. Inriktningen mot naturvetenskap, miljö, turism och lärarutbildning har man sedan dess bevarat och utvecklat, och sedan 1999 har högskolan naturvetenskapligt vetenskapsområde.

Helårsprestationerna i grundutbildningen vid högskolan ökade stadigt under åren 1996–2004, från 2 745 till 5 500, men minskade något 2005 efter nerdragningar och vissa omprioriteringar. Vid Högskolan i Kalmar läser i dag omkring 9 500 studenter.

Högskolan i Kalmar ingår i den strategiska alliansen Akademi sydost tillsammans med Blekinge Tekniska Högskola och Växjö universitet. Samarbetet gäller både utbildning och forskning.

Andel med högt utbildade föräldrar, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan i Kalmar	18	16	17	20	17
Jämförelsetal *	1,29	1,15	1,09	1,26	1,10

*Ett jämförelsetal över 1 innebär en *högre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med arbetarbakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan i Kalmar	31	34	31	32	33
Jämförelsetal *	0,78	0,83	0,83	0,86	0,86

*Ett jämförelsetal under 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med utländsk bakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan i Kalmar	7	10	9	10	9
Jämförelsetal *	0,76	0,98	0,83	0,84	0,72

*Ett jämförelsetal under 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Källa: Registerdata SCB/Högskoleverket

Högskolan i Kalmar har en jämförelsevis hög andel nybörjare från icke-akademikerhem respektive nybörjare med arbetarbakgrund. Under perioden 2002–2004 har denna fördelning förändrats endast marginellt. Sett i relation till befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet har det skett en rörelse mot större social utjämning.

Andelen nybörjare med utländsk bakgrund vid högskolan är låg och relativt stabil, 9–10 procent av nybörjarna, men jämfört med rekryteringsområdet är den aktuella riktningen neråtgående.

Kvarvaro efter två års studier*, registrerat nybörjarläsåret 2003/04, procent

Föräldrars utbildningsnivå	Kvar	Annat lärosäte	Ej kvar	
Högst gymnasial (=låg)	64	8	28	100
Eftergymnasial (=hög)	64	14	21	100
Alla	64	10	26	100

*Registrering 2005/06, gäller programstudenter som börjat på minst treåriga program 2003/04

Källa: SCB, bearbetning Högskoleverket

En indelning av studenterna efter hög- respektive lågutbildade föräldrar visar att båda grupperna stannar kvar på utbildningsprogram vid Högskolan i Kalmar i lika stor utsträckning. Dock visar avhoppen olika mönster för grupperna. Av dem som började studera läsåret 2003/04 har studenter med högutbildade föräldrar i högre utsträckning valt att byta till ett annat lärosäte än studenter med lågutbildade föräldrar. Samtidigt har studenter med lågutbildade föräldrar i högre utsträckning valt att helt lämna sina studier, något som stämmer överens med det nationella mönstret.

Utbildningsutbud

Högskolan i Kalmar identifierar fyra styrkeområden i sin vision¹ för utbildning och forskning: liv, hälsa och miljö; ekonomi och kultur; kommunikation, design och lärande; samt sjöfart. Utbildningarna ska utvecklas i samverkan med arbetslivet och ge goda förutsättningar för anställning, företagande och livslångt lärande.

Utbildningsområdet humaniora, samhällsvetenskap och juridik är ungefär lika stort som området teknik, naturvetenskap och farmaci, och omfattar vardera runt 35 procent av helårsstudenterna 2006. Utbildning är det tredje största utbildningsområdet med 11 procent av helårsstudenterna. Förhållandet mellan de olika utbildningsområdena har förändrats marginellt sedan året innan.

¹ *Högskolan i Kalmar 2012 – vision och målområden*. Fastställt av högskolestyrelsen december 2006.

Flest registrerade nybörjare har ekonomiutbildningar och lärarutbildningen (2006).

Antalet helårsstudenter på fristående kurser fortsatte att minska 2005 och stabiliserades 2006, på 29 procent (jämfört med 32 procent 2004).

Vid Handelshögskolan BBS² och ett par program inom media och design har studenterna möjlighet att samarbeta med ett partnerföretag under utbildningen. En annan typ av arbetslivsanknytning är mentorsprogrammet för kvinnliga studenter på ingenjörsutbildningarna. De kan under tredje året få en mentor som fungerar som bollplank, inspirationskälla och stöd när det är dags att söka jobb.

Högskolan i Kalmar bedriver distansutbildning inom samtliga sina utbildningsområden: år 2006 med 708 helårsstudenter, vilket är en minskning och återgång till 2004 års omfattning. Sammanlagt 84 fristående kurser och tio program erbjöds via nätuniversitetet.

En speciell form av flexibelt lärande har gett studenterna möjlighet att läsa lärarprogrammet respektive sjuksköterskeprogrammet via telebild i kommunernas lärcentra. Satsningen på det särskilda lärarprogrammet föregicks av en utredning genomförd av Växjö universitet, där det framgick att många personer i regionen har hög studiemotivation, men att avståndet till campusutbildningar ansågs för långt.

Högskolan har ett välutvecklat samarbete med lärcentra i regionen som stöd till distansstudenterna. Högskolan menar att tillgången på deltidskurser och flexibel kursstart är en värdefull service som underlättar för grupper som av olika skäl har svårt att anpassa sina studier efter ett givet mönster.

Högskoleförberedande utbildningar

Högskolan i Kalmar erbjuder ett collegeår som en vidareutveckling av de tekniska och naturvetenskapliga basåren. Under collegeåret läser studenterna baskurser i matematik, fysik, kemi och biologi och det finns även breddningskurser inom de ämnena. Collegåret ges med två inriktningar: naturvetenskapligt collegeår, som ger platsgaranti till samtliga naturvetenskapliga utbildningar vid Högskolan i Kalmar, och tekniskt collegeår, som ger platsgaranti till samtliga ingenjörsprogram vid högskolan. Platsgarantin omfattar även några inriktningar inom lärarutbildningen.

År 2006 registrerades drygt 40 studenter på collegeutbildningarna, vilket är ungefär lika många som 2005, men 50 procent färre än 2004.

Förändringar under perioden

Högskolan i Kalmar genomför kontinuerligt förändringar i grundutbildningsutbudet när det gäller volym och innehåll. Vid ett par tillfällen har högskolan minskat eller utöka utbildningsvolymen med kort varsel på grund

---

² Baltic Business School

av förändringar i utdelat takbelopp. Sedan 2006 pågår en utökning, med tyngdpunkt på utbildningar på avancerad nivå och flervetenskapliga utbildningar. Dock ger besparingsarbetet från 2003–2005 fortfarande effekter i form av färre helårsstudenter.

Efter flera år av vikande söktryck för de tekniska utbildningarna och utbildningsprogram som inte kunnat starta, har Högskolan i Kalmar och dess samarbetsparter i Akademi sydost gjort en arbetsfördelning för flera av de tekniska miljöerna.

Det naturvetenskapliga området annonserade ett nytt tvärvetenskapligt program 2006 för att bredda rekryteringen, men programmet kunde inte starta på grund av för få sökande. Däremot har lärarutbildningen utökats genom en naturvetenskaplig inriktning mot tidigare år som ges som distansutbildning. Även socionomutbildningen är ny, Högskolan i Kalmar fick 2005 examensrätt för socionomprogrammet och året därpå antogs de första studenterna.

Distansutbildningen vid Högskolan i Kalmar ökade under en följd av år fram till 2006, då antalet helårsstudenter minskade med knappt 9 procent. Antalet helårsstudenter på distans har sedan 2002 i det närmaste fördubblats, till 14 procent år 2006. Varje år startas ett stort antal nya kurser och enstaka nya program på distans. Inom distansutbildningen erbjöds 21 nya kurser och 1 nytt program 2006.

Studentrekrytering

Högskolan i Kalmar rekryterar knappt 30 procent av studenterna från Kalmar län och cirka 14 procent från Stockholm (2006). Andra viktiga rekryteringsområden är Skåne och Västra Götaland (omkring 10 procent vardera). Jämfört med andra regioner i landet ligger Kalmar län på en genomsnittsnivå för övergång till högre utbildning bland ungdomar, drygt 45 procent.

Rekryteringsförutsättningar 2002–2005

Högskolans mest attraktiva program är Programmet för medieproduktion och journalistik, Turismprogrammet, Socionomprogrammet och Sjökapstensprogrammet. Rekryteringen till ingenjörsutbildningarna har länge dragits med svårigheter, vilket också gäller flera naturvetenskapliga utbildningar. Rekryteringen till naturvetenskapliga utbildningar har dock förbättrats genom högskolans satsningar på flera professionsutbildningar (receptarie, optiker, biomedicinsk analytiker).

Högskolans utbyggda distansutbildning i samarbete med kommunala lärcentra kan bidra till att rekrytera studenter med annan bakgrund än campusstudenterna.

Allmän verksamhet för rekrytering

Högskolan i Kalmar bedriver rekryteringsarbete genom studentambassadörer, deltagande vid mässor, gymnasiebesök med mera samt genom särskilt riktade satsningar.

Under 2006 arbetade högskolan med ett rekryteringsprojekt som hette *Bli Kalmarstudent* och innehöll delar som studentambassadörer, deltagande vid mässor, gymnasiebesök med mera samt genom särskilt riktade satsningar. På högskolans webbplats finns dessutom intervjuer med studenter vid lärcentra, servicen *Mejla en student* och studenter som bloggar om sin vardag.

Genom regeringens särskilda matematiksatsning har Högskolan i Kalmar kunnat anordna räknestugor med matematikfaddrar, där äldre studenter, ofta som utbildar sig till gymnasielärare i matematik, hjälpt nybörjarstudenter. På olika sätt har högskolan också ökat sin medvetenhet om vilka svårigheter nybörjarstudenter i matematik upplever och hur olika högskolor arbetar. Även kontakterna med matematiklärare i gymnasieskolan har utvecklats.

Som en del av högskolans pedagogiska utvecklingsarbete hölls i mars 2006 en konferens för alla anställda med temat *god utbildningsmiljö*.

Verksamhet för breddad rekrytering 2003–2005

Högskolan i Kalmar diskuterar incitamenten för arbetet med breddad rekrytering i ett enkätsvar till Högskoleverket.

Fördelar med en breddad rekrytering och en högskola som är en spegelbild av samhället i övrigt har helt enkelt med jämlikhet att göra. En mer heterogen studentgrupp är utvecklande, men samtidigt är det viktigt att högskolan tillförs incitament, för att utveckla pedagogiken och täcka de kostnader som uppkommer i samband med att studenter har mer varierande bakgrund med skiftande förkunskaper.

I sin vision för 2012 (se tidigare not) använder högskolan följande formulering.

Ökad och breddad rekrytering till högskolan är en integrerad del av verksamheten och alla studenter ges lika villkor att genomföra sina studier.

Sedan 2001 har Högskolan i Kalmar haft ett *råd för jämställdhet, social och etnisk mångfald* vars uppgift är att vara pådrivare för insatser på jämlikhetsområdet.

De flesta av de åtgärder för breddad rekrytering som finns med i högskolans handlingsplan för breddad rekrytering från 2002 har enligt högskolan genomförts. Planen innehåller målen att öka andelen studenter från underrepresenterade grupper och att utjämna skillnader i könsfördelningen. Dessa mål kvarstår i högskolans handlingsplan för breddad rekrytering från 2005 och delvis även i planen för 2006–2008. Åtgärderna i handlingsplanerna gäller både rekryteringsinsatser på lång och kort sikt, studieformer, introduktion och stöd till nya studentgrupper.

Högskolan i Kalmar har i de aktuella planerna valt att samordna frågorna om likabehandling av studenter, jämställdhet mellan könen och mångfald i den gemensamma benämningen *jämlikhet*. Jämlikhetsarbetet är kopplat till högskolans systematiska arbetsmiljöarbete för att bli en helhet med målet att alla anställda och studenter ska ha en bra arbets- och studiemiljö. Där ingår även att sökande till arbeten och studier ska få en rättvis och professionell behandling. Arbetet är en del i den löpande verksamheten.

Högskolan strävar efter att använda *nya medier och metoder* för information i syfte att nå nya grupper. Exempel på detta är mobila tjänster och möjligheten att chatta med både studenter och studievägledare. I informationsmaterial och marknadsföring visas goda exempel på otraditionella studieval.

Regional samverkan. Högskolan i Kalmar bedriver lokal och regional samverkan som till vissa delar innebär direkt verksamhet för att gynna en bredare rekrytering. Inom ramen för den strategiska alliansen med Växjö universitet och Blekinge Tekniska Högskola samverkar Högskolan i Kalmar bland annat om informations- och marknadsföringsinsatser.

Bland den kommunala samverkan som förekommit kan följande projekt nämnas.

- En samverkan med Arbetsförmedlingen där arbetsökande personer via en arbetsmarknadsutbildning ges möjlighet att bekanta sig med den akademiska miljön samtidigt som fördjupad vägledning ges.
- Samverkan med Kalmar kommun där studenter har getts möjligheten att kombinera högskolestudier med behörighetsgivande studier inom den kommunala vuxenutbildningen.
- Samverkan inom lärcentra med kommunerna i norra Kalmar län (se nedan).

Studentuppringningar. Varje sommar kontaktas alla förstahandssökande under antagningsprocessen. De sökande rings upp av en student som går den aktuella utbildningen. Detta har enligt högskolan varit en framgångsrik metod för att minimera avhopp under antagningsperioden och för att stötta sökande från studieovana hem.

År 2006 erbjöd Högskolan i Kalmar för första gången en *bostadsgaranti* för studenter. Högskolan menar att den med säkerhet underlättar studiestarten för nya studenter.

Vid högskolan finns en *textverkstad*, som ger råd och stöd till studenter till exempel vid uppsatsskrivande. Detta är ett stöd tillgängligt för alla, men som kan vara särskilt värdefullt för studenter från studieovana miljöer. Högskolan anordnar också sedan länge *våga tala-kurser*.

Under 2005 startades ett projekt om *karriärplanering*, vars syfte är att stötta studenterna i deras vägval genom utbildningen och ut på arbetsmarknaden.

Under 2005 togs en ny policy för jämlikhetsarbetet 2006–2008 och två handlingsplaner fram, en för studenter och en för personal. Dessutom in-

leddes en övergripande diskussion om jämlikhetsarbetets organisation i framtiden.

Reell kompetens och alternativt urval

Under 2006 ansökte knappt 157 personer, jämfört med 170 personer år 2005, om behörighetsprövning utifrån reell kompetens. Omkring 20 procent gällde ansökningar till programutbildningar. De flesta sökande visade sig uppfylla behörighetskraven, alternativt beviljades undantag från behörighetskraven. 24 sökande var behöriga via reell kompetens (jämfört med 30 personer 2005).

Alternativt urval tillämpades på några program 2005 och 2006. Det senaste året användes dock i praktiken inte denna alternativa väg in i högskolan eftersom alla sökande antogs till de berörda programmen.

Uppföljning och utvärdering

Högskolan gör årligen intervjuer med nyantagna studenter Dessa intervjuer ligger till grund för utvecklingen av rekryteringsarbetet och introduktionen av nya studenter. Hösten 2005 genomfördes dessutom en extern intervjuundersökning med ett urval gymnasieelever och studenter vid högskolan om deras kännedom om högskolan, och vad de anser vara viktigt i valet av utbildning. Undersökningen visade att Högskolan i Kalmar förknippas med bra utbildningsutbud, bra studiemiljö och för studenterna också bra stämning. Utbildningskatalogen och studenter vid högskolan var viktiga informationskällor inför ansökan. De viktigaste faktorerna för val av lärosäte var enligt denna undersökning utbildningsutbudet, studieorten och närheten till hemorten.

Andra exempel på uppföljnings- och utvärderingsarbete när det gäller breddad rekrytering vid Högskolan i Kalmar, är starten av alumnverksamhet hösten 2007 samt uppföljning av programstudenter som avbrutit sin utbildning.

Högskoleverkets bedömning

Utfall i förhållande till förutsättningar

Vid Högskolan i Kalmar råder en relativt god mångfald bland studenterna, och andelen nybörjare från icke-akademikerhem har länge varit i det närmaste oförändrad. Inga stora satsningar har heller bedrivits för att bredda rekryteringen ytterligare.

Förutsättningarna för en bred rekrytering är goda, inte minst genom den väl utbyggda flexibiliteten i studierna och det ökade intresset för högskolestudier i högskolans närområde. Utbildningsmässigt finns en bredd och samtidigt en del spetsutbildning – exempelvis sjöfartsutbildningen och mu-

sikindustriprogrammet. Det finns också en omfattande distansutbildning utvecklad med lärcentra. Högskolan har dessutom möjlighet att ge en bostadsgaranti till de nya studenterna.

Hur man arbetat med breddad rekrytering

Den kanske mest betydelsefulla verksamheten på Högskolan i Kalmar för att gynna en bred rekrytering kan sammanfattas i begreppen samverkan respektive flexibelt lärande. Högskoleverket får dock intrycket att breddad rekrytering inte har varit en tydligt prioriterad verksamhet. Visserligen har högskolan i sin vision för 2012 och i kvalitetsutvecklingsprogrammet för 2004–2006 framhållit utvecklingen av ökad jämställdhet och mångfald i utbildningarna som en viktig kvalitetsfråga för verksamheten, men det tycks ha saknats tydliga mål och ett inarbetat tänkande om breddad rekrytering i det allmänna rekryteringsarbetet. Dessutom har frågorna om kvarvaro i de olika utbildningarna knappast diskuterats ur ett mångfaldsperspektiv, enligt det material som Högskoleverket tagit del av. Denna brist delar Högskolan i Kalmar med flera andra lärosäten.

Med detta sagt ska påpekas att behoven av åtgärder förvisso inte är lika stora som på många andra lärosäten, just eftersom högskolan redan har en jämförelsevis hög andel av studenter från studieovana miljöer. Det finns ändå behov av en mer kontinuerlig och åtgärdsinriktad kraft som driver frågorna om betydelsen av mångfald. Det har förvisso sedan 2001 funnits ett *råd för jämställdhet, social och etnisk mångfald* med uppgift att vara pådrivare för insatser på jämlikhetsområdet, men det är svårt att upptäcka några tydliga resultat av rådets arbete före år 2005. För närvarande pågår ett arbete med att inkludera jämlikhetsfrågorna i kvalitets- och utvecklingsrådets arbete inom högskolan, med syfte att få en större tyngd i frågorna.

Högskolans kanske starkaste verksamhet som kan användas för att bredda rekryteringen är det utvecklade flexibla lärandet, och den regionala och kommunala samverkan. På båda dessa områden kan Högskolan i Kalmar betraktas som ett gott föredöme.

Dessutom finns en god verksamhet för kontakt med de sökande till Högskolan i Kalmar – dels uppringning av sökande, dels möjligheter att ta kontakt via högskolans webbplats och ta del av studenters upplevelser via bloggar. En bra och utvecklingsbar rutin är högskolans årliga intervjuer med nyantagna studenter, som ligger till grund för utvecklingen av rekryteringsarbetet och introduktionen av nya studenter. Dessa intervjuer kunde med fördel utvidgas till att också omfatta studenter har hoppat av, som studerat några år på högskolan, eller som avslutat sina studier för att börja omsätta sina förvärvade kunskaper i praktiken.

Det fortsatta arbetet

För perioden 2006–2008 finns en handlingsplan³ för breddad rekrytering som innehåller en rad åtgärder som visar en tydligare viljeriktning än tidigare. På längre sikt har Högskolan i Kalmar förmodligen möjlighet att nå en representativ social fördelning av studenterna – förutsett att man arbetar mer aktivt för ett sådant mål. Samtidigt är det viktigt att mångfalden inte är alltför tydligt fördelad mellan campusstudenter och distansstudenter, något som högskolan bör ha i åtanke.

---

³ Dnr 5.1-745/05